

Tudós fórum

KÖZGYŰLÉS 2017¹

LOVÁSZ LÁSZLÓ ELNÖKI KÖSZÖNTŐJE

Köszöntőjében az Akadémia elnöke a kétszáz éve született költőt, egyúttal az MTA egykori főtitkárát, Arany Jánost idézve arról beszélt, hogy „hajt az idő”: viharos gyorsasággal születnek új tudományos eredmények, és válnak elavulttá tegnap még csodált módszerek. Azonban éppen az innovatív gondolatok iránti igény és az azok nyomán megjelenő, munkamódszereinket és szokásainkat átalakító technológiák miatt szükség van a kutatókra.

„Miként három éve, akadémiai elnökké történt megválasztásom után mondtam, a legfőbb feladatomban az elmúlt időszakban is azt tekintetem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia iránti nagy közbizalmat fenntartsam” – mondta Lovász László. Szerintem az MTA az elmúlt években újra és újra bebizonyította azt is, hogy kezdeményezései, programjai nem öncélúak, azok a Magyarországra jövője iránti elkötelezettségből fakadnak.

Ez az elv jelenik meg egyebek mellett azoknak a stratégiai kutatási programoknak az elindításában, amelyek célja az egészségesebb társadalom és környezet, a tiszta víz, valamint a gyorsan változó világ igényeihez jobban igazodó oktatás tudományos megalapozása.

Az MTA elnöke szerint a tudomány gyors változásai nemcsak azt jelentik a kutatók számára, hogy mindig naprakész tudással kell rendelkezniük, folyamatosan fejlődniük kell, hanem egyúttal hatalmas lehetőséget is kínál a számukra. Azt mutatja, hogy a tudásnak értéke van – sőt, kijelenthető, hogy még soha nem volt olyan, pénzben is kifejezhető haszna, mint napjainkban. „Amit mi, kutatók mondunk, arra figyelnek. Szóljunk tehát mindig, amikor szükségesnek látjuk, hogy minél többen meghalljanak minket. Ez nem csak lehetőségünk, hanem kötelességünk is” – mondta Lovász László.

¹ Az MTA honlapján szereplő írások felhasználásával.

DÍJAK, KITŰNTETÉSEK

Az **AKADÉMIAI ARANYÉRMET** idén **Vizi E. Szilveszter**, az MTA rendes tagja, az MTA egykori elnöke vehette át.¹

Az MTA Elnöksége a következőknek adományozott **AKADÉMIAI DÍJAT**:

Csanády László, az MTA doktora, a SOTE Általános Orvostudományi Kar Orvosi Biokémiai Intézetének egyetemi docense,
Donkó Zoltán, az MTA doktora, a Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet tudományos tanácsadója,
Gelencsér András, az MTA doktora, a Pannon Egyetem rektora,
Imre Sándor, az MTA doktora, a BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára,
Kiss Tamás József, az MTA doktora, a Szegei Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék egyetemi tanára,
Korompay H. János, az MTA doktora, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet osztályvezetője, tudományos tanácsadója,
Püski Levente, a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Modernkori Magyar Történeti Tanszék egyetemi tanára,
Rechnitzer János Károly, az MTA doktora, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete tudományos tanácsadója, a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára,
Stefanovitsné Bányai Éva, az MTA doktora, a SZIE Élelmiszer-tudományi Kar Alkalmazott Kémia Tanszék egyetemi tanára.

Megosztott **AKADÉMIAI DÍJAT** kapott **Bérczes Attila**, az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Matematikai Intézet Algebra és Számelmélet Tanszék egyetemi docense,
Hajdu Lajos, az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Matematikai Intézet Algebra és Számelmélet Tanszék egyetemi tanára és
Pintér Ákos, az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar Matematikai Intézet Algebra és Számelmélet Tanszék egyetemi tanára.
Kovács Mihály, az MTA doktora, az ELTE Természettudományi Kar Biológiai Intézet Biokémiai Tanszék egyetemi tanára,
Málnási-Csizmadia András, az MTA doktora, az ELTE Természettudományi Kar Biológiai Intézet Biokémiai Tanszék kutatóprofesszora és
Nyitray László, az MTA doktora, az ELTE Természettudományi Kar Biológiai Intézet Biokémiai Tanszék egyetemi tanára.

AKADÉMIAI ÚJSÁGÍRÓI DÍJBAN részesült **Hanula Zsolt**, az Index.hu újságírója.

Az Akadémia Vezetői Kollégiuma 2017-ben **Lantos Csabának**, a Lantos Vagyonkezelő Zrt. vezérigazgatójának adományozott **WAHRMANN MÓR-ÉRMET**.

ARANY JÁNOS-ÉLETMŰDÍJAT kapott **Putarich Ivánszky Veronika** vízgazdálkodási szakmérnök, az Újvidéki Egyetem Agrártudományi Kar nyugalmazott egyetemi tanára.

¹ Vele készült interjúkat a lap 741. oldalán olvashatják.

AZ MTA EGYSÉGES, ÉS ANNAK IS KELL MARADNIA

Lovász László elnöki beszámolója

Az Akadémia feladatairól szólva Lovász László az alap kutatások mellett az alkalmazott kutatásokat, az innovációt, valamint a tudás-transzfert említette. Mint mondta, az MTA-nak tudományos kérdésekben a „nemzet tanácsadójának” kell lennie.

„Az Akadémia a legnagyobb közbizalommal övezett, egységes szervezet, és annak is kell maradnia” – mondta az MTA elnöke. Szerinte egy ilyen összetett, köztisztületet, kutatóhálózatot és a különböző tudományterületek művelőit is magába foglaló intézmény a jellege miatt viták, nézeteltérések forrása lehet, de ezeket meg kell vitatni, és a legjobb hely erre maga az Akadémia. Tapasztalata szerint ezt vallják az MTA tagjai is.

Lovász László szólt arról a törekvésről, amely szerint növelni kell a nők arányát az akadémikusok, az MTA doktorai és a poszt-doktorok között. E célból egy elnöki bizottság is alakult az év elején, a testület által készített ajánlásokról pedig a 188. közgyűlés dönthet.

Kitért az idei közgyűlésen új elemként megjelenő Fiatal kutatók fórumára. Mint elmondta, annak reményében kezdeményezte a tanácskozást, hogy a pályájuk elején álló, hasonló élethelyzetben lévő, sokszor szinte azonos nehézségekkel, gondokkal küszködő fiatal kutatók elmondják, hogyan látják a lehetőségeiket, mit tartanak problémának, és hogyan lehetne ezeket szerintük megoldani. Reményét fejezte ki, hogy ez a találkozó –

amelynek ideje alatt szimbolikus jelentőségű lépésként a kisgyermekes kutatók számára gyermekfelügyeletet is biztosít az MTA – hozzájárulhat azoknak a formális és informális együttműködési kereteknek a kialakításához, amelyek segíthetik a tudományos pályájuk elején járókat a mindennapokban.

Beszélt arról is, hogy nem támogatja az akadémiai taggá választás felső korhatárával kapcsolatos adminisztratív szabályokat.

Alapvető kérdésekre kell válaszolni

„Az MTA intézményhálózata nemzeti kincs” – mondta Lovász László. Lényegesnek nevezte, hogy az egyetemek ne vetélytársként, hanem erőforrásként tekintsenek rá. A kutatóintézet-hálózat 2010 és 2015 közötti tevékenységéről szóló két beszámoló megállapításait összegezve megállapította: a nagy szerkezeti átalakítások után konszolidáció folyik. „Bár szükség van egy középtávú koncepcióra, ez önmagában nem elegendő, hosszú távú stratégiát kell kidolgozni a következő egy évben. Olyan alapvető kérdésekre kell válaszolni, mint hogy miként alakuljanak a jövőben a tudományágak és az új területek arányai, vagy, hogy hogyan tud gyorsabban reagálni a társadalmi problémákra az Akadémia” – fejtette ki Lovász László. Bejelentette azt is, hogy felújítják a Stratégiai Tanácsadó Testület munkáját.

Lovász László szerint a tudományterületek közötti együttműködés sokszor nem

könnyű, és ez elmondható az alap kutatások és az alkalmazott kutatások művelőiről is. „Az alap kutatást végző intézményeknek nemcsak az a céljuk, hogy segítsék az alkalmazott kutatásokat, hanem az is, hogy csúcstechnológiát használó és a tudományt ismerő fiatalokat neveljen ki” – mondta az elnök.

A jövő nagy társadalmi kérdéseire válaszoló átfogó akadémiai multidiszciplináris programokról, a Nemzeti Agykutatási Programról, a Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programról, a Nemzeti Víz tudományi Kutatási Programról, az Agrártudományi Programról és az Egészségügyi Programról, valamint a kiválósági együttműködési programokról szólva azt mondta, hogy azokra egyfajta kísérletként is tekint, olyan lehetőségként, ahol sok kutató működik együtt hálózatokba szerveződve.

Beszélt az akadémiai infrastruktúra megújításának eredményeiről és a további tervekéről, szükségesnek nevezve az MTA Székházának felújítását. Örömmel jelentette be, hogy egy jelentős informatikai fejlesztés eredményeként létrejött az akadémiai felhő.

Kiemelte a nemzetközi tudományos életben való részvétel jelentőségét. A tavalyi év kiemelkedően sikeres volt az elnyert kutatási támogatások területén. Az Európai Kutatási

Tanács (ERC) egyenként 1,5–3 millió euró összegű támogatásai világszerte a kutatói kiválóság mércéjének számítanak. Tavaly 12 tudós nyert ERC-pályázatot Magyarországról. Közülük kilencen akadémiai kutatóhelyről, hatan a Lendület program résztvevőjeként jutottak e magas presztízsű támogatáshoz. Fontosnak nevezte a visegrádi négyek országainak akadémiai együttműködését és azt, hogy együtt próbáljanak még eredményesebbek lenni a kutatásfinanszírozási pályázatokban.

Az Akadémia elnöke emlékeztetett arra is, hogy idén Jordániában lesz a világ legfontosabb tudományos szervezeteivel együtt megrendezett World Science Forum, amelynek előkészítésében az MTA jelentős segítséget nyújt a közel-keleti országnak.

A tavalyi esztendő fontos eredményei között említette a tudomány népszerűsítése terén elért eredményeket. Szerinte hatékonyan szolgálja ezt a célt a Magyar Tudomány Ünnepe nagy érdeklődéssel kísért rendezvényei mellett az Akadémia megújult honlapja, továbbá az MTA és az InfoRádió együttműködésében tavaly indult tudományos magazin, a *Sigma. A Magyar Tudomány* című folyóirat elektronikus változatát pedig a jövőben minden köztisztületi tagnak szeretnék eljuttatni.

TAVALY CSAKNEM NEGYEDÉVEL NÖTTEK AZ AKADÉMIAI INTÉZMÉNYEK SAJÁT BEVÉTELEI

elnöki beszámoló az MTA gazdálkodásáról

Az MTA tavalyi gazdálkodásának fő számait, valamint a jövő évi költségvetési irányelveket ismerhették meg a Közgyűlés tagjai a hétfői munkaközgyűlésen.

Az Akadémia javaslata alapján a Bolyai János Kutatási Ösztöndíjak 2018. január 1-től adó- és köztehermentesek lesznek – jelentette be Lovász László. Ez fejezeti szinten 110–120

millió forint többletjövédelmet jelent az ösztöndíjasok részére, személyenként pedig havi közel 40 ezer forintot.

Az elnöki beszámolóban elhangzott, hogy 2016-ban az MTA két alkalommal írt ki kutatási infrastruktúra-fejlesztési pályázatot. A januári és őszi pályázati fordulók alapján a 2016. évi 1,7 milliárd Ft támogatás odaítélése történt meg.

A Lendület programban 2016-ban felhasználta 3,3 milliárd forint támogatásból 1,8 milliárd az MTA intézményeiben, 1,5 milliárd forint az egyetemeken hasznosul.

Akadémiai kutatóközpontok egyetemi partnerekkel 2014-ben koncentrált, hároméves kutatási programokat indítottak. Ezeket

a kutatásokat és kiválósági központokat az Akadémia 2016-ban 300 millió forinttal támogatta.

Az MTA a 2015. évig a meghirdetett, kétéves posztdoktori ösztöndíj, valamint a 2016-ban meghirdetett, hároméves Prémium posztdoktori ösztöndíjpályázatok finanszírozására 0,6 milliárd forintot használt fel. 2016-ban is két ütemben volt lehetőség pályázati kiegészítő támogatások elnyerésére. A kutatóközpontok és kutatóintézetek összesen 921,1 millió Ft támogatásban részesültek.

A különböző létesítmények állagának megővését, illetve tényleges megújítását szolgáló támogatás összege 2016-ban 0,9 milliárd Ft-ot tett ki.

A SIKERES PÁLYÁZATOK ÉVE VOLT 2016

Török Ádám főtitkár beszámolója

A főtitkár beszédében kimagasló pályázati eredményekről számolt be. A 2012. évi átalakítások óta 2016 volt a legsikeresebb pályázati év az MTA kutatóhálózata számára. A magyar kutatók voltak tavaly a legeredményesebbek az EU Horizont 2020 legnagyobb presztízsű együttműködési pályázatán, a „Teaming” kutatási kiválósági programban. A 27 országból 169 pályázat érkezett be, a kihirdetett tíz nyertes közül két konzorciumban is részt vesz MTA-kutatóhely.

A 2016. év kiemelkedően sikeres volt a magyar kutatók – köztük az MTA szakemberei – számára az Európai Kutatási Tanács (ERC) pályázatain is. A kutatói kiválóság egyik mércéjének számító pályázaton tavaly tizenkét hazai kutató nyert támogatást, egyenként mintegy 1,5–3,5 millió euró összegben. A program 2007. évi indulása óta ez a legjobb

magyar eredmény. A nyertesek közül kilencen az akadémiai kutatóhálózatban dolgoznak, ezen belül hatan az MTA Lendület programjának korábbi nyertesei. Az eredmények a Lendület program és a célzott rásegítő támogatások hatékonyságát támasztják alá a magyar kutatók pályázati sikereinek tükrében.

A 2015 végén megnyílt, európai uniós források támogatásával meghirdetett hazai pályázati lehetőségek komoly esélyt nyújtottak az MTA intézményei számára újabb kutatási források megszerzéséhez, különösen a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program pályázatain révén.

A tudományos teljesítmény mutatószámai

Az akadémiai kutatóintézet-hálózatban 2016-ban valamivel kevesebb tudományos publikáció született, mint 2015-ben. Az egy évvel ez

előtti adatokhoz képest a publikációk száma az élettudományok területén gyakorlatilag változatlan volt, a bölcsészet- és társadalomtudományok terén 10,5%-kal, míg a matematikai és természettudományok területén 7,5%-kal csökkent. Míg a tudományos teljesítmény mutatószámai, a publikációs és idézettségi adatok némi visszaesést jeleznek az előző évhez képest, hosszú távon stabil növekedés figyelhető meg az impaktfaktoros folyóiratokban megjelent publikációk vonatkozásában. A bölcsészet- és társadalomtudományok területén, ha a külföldi tudományos folyóiratokban megjelent publikációk számát tekintjük, szintén növekedés tapasztalható. A nemzetközi társszerzőségben született közlemények részaránya csaknem minden tudományágban meghaladja az EU-13 országainak átlagát.

Az MTA vezetése a publikációs tevékenységben megfigyelhető folyamatok hátterét a kutatóközpontok, illetve az önálló kutatóintézetek 2015-ben elindított hosszú távú értékelése, valamint célzott elemzések során tárja fel.

Elkészült és induló beruházások

A főtitkár beszámolt arról, hogy elkészült az MTA Humán Tudományok Kutatóháza, amely új otthont ad az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont öt és az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont valamennyi intézete számára, és rövidesen szintén ideköltözik a MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont két intézete is.

Megkezdődött a martonvásári új Agrár-innovációs Centrum létesítése is, amely magába foglalja a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpontjának (ATK) új kutatótömbjét. Az új centrumba, a Mezőgazdasági Intézet mellé költözik majd az MTA ATK jelenleg más telephelyen működő Talajtani és Agrokémiai Intézete, vala-

mint a Növényvédelmi Intézet is. Az épület felépítését 6 milliárd forinttal, a kutatási berendezéseket 3 milliárd forinttal támogatja a kormány. A beruházás részét képezi a további 800 millió forintnyi támogatásból megvalósuló látogatóközpont és a környezetében található Brunsvik-kert rekonstrukciója is. 2016-ban a kutatóközpont keretein belül megalakult a teljes projekt lebonyolításáért felelős szervezeti egység, és aláírták a projekt-alapító dokumentumot is. Megtörtént a teljes projektterület geodéziai felmérése és a park projekt által érintett területén található értékes, megóvandó növények kijelölése, valamint a kutatótömb épületére vonatkozó nyílt pályázati felhívás előkészítése is.

Szintén 2016-ban született döntés arról, hogy az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet jelenlegi korszerűtlen épülete területén 3,5 milliárd forintos kormánytámogatással új kutatóház épül. A beruházás az MTA a kormánytámogatásokat saját forrással kiegészítő programjának része, amelynek eredményeként a jelenleg költségesen működtethető ingatlanokban elhelyezett intézetek korszerű és kutatásra tervezett épületekben folytathatják a munkát. Az új épületbe a tervek szerint a 2019. év végén költözhetnek a kutatók.

A kutatási infrastruktúra fejlesztése

2016-ban az MTA a kutatóhálózatában a kiemelkedő tudományos tevékenység feltételeit biztosító kutatási infrastruktúra-fejlesztést 1504,7 millió forinttal támogatta. Ebből 100 millió forintot meghaladó támogatásban 8 MTA-intézmény részesült: az MTA Atommagkutató Intézet, az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, az MTA Energiatudományi Kutatóközpont, az MTA Ökológiai Kutatóközpont, az MTA Számí-

tástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet, az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont, az MTA Természettudományi Kutatóközpont és az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont.

Szorosabb együttműködés a felsőoktatással

Az MTA közfeladatai megvalósításában továbbra is fontos partnerként tekint az egyetemekre, hiszen az együttműködés erősítése mindkét fél számára előnyökkel jár. A felsőoktatásban oktató kutatóintézet-hálózati kutatók száma a matematikai és természettudományok területén szignifikánsan nőtt, a másik két tudományterületen lényegében változatlan. 2016-ban a kutatóintézet-hálózati kutatók

40,5%-a oktató felsőfokú oktatási intézményben (2015-ben ez a mutató 38,6% volt). Azon doktori iskolák száma, ahol a vezető az MTA intézethálózatának kutatója, 21-ről 25-re nőtt.

Miután a főtítkárfelvezető befejezte beszámolóját, az MTA Közgyűlése határozatban elfogadta az akadémiai kutatóhelyek 2016. évi tudományos tevékenységéről szóló beszámolót, a *Beszámoló a Magyar Tudományos Akadémia munkájáról és a magyar tudomány általános helyzetéről (2015–2016)* című országgyűlési beszámoló koncepcióját, valamint az akadémiai kutatóhálózat felügyeletét ellátó Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának 2016. évi tevékenységéről szóló beszámolót.

ALAPSZABÁLYT MÓDOSÍTOTT ÉS A NŐK HELYZETÉVEL IS FOGLALKOZOTT AZ MTA 188. KÖZGYŰLÉSE.

A Kutatóhálózat Működését Értékelő Bizottság beszámolója

A 2016-os, 187. közgyűlés felkérte az MTA elnökét, hogy bízjon meg egy kilenctagú bizottságot az akadémiai kutatóhálózatban 2012-ben történt átalakítások hatásának elemzésére. A bizottság szerint nem indokolt lényegileg – vagyis az MTA-törvényt érintő módon – változtatni a jelenlegi, a 2012. évi szerkezeti átalakítással létrejött kutatóhálózati struktúrán, viszont az intézethálózat tevékenységét értékelő három tudományterületi testülettel egyetértésben javasolja a kutatóközpontok működtetésének módosítását. Ennek lényege, hogy a kutatóközpontok tagintézei kapjanak a jelenleginél nagyobb kutatási, pénzügyi és adminisztratív autonómiát, legyen hatékonyabb az információáramlás, javuljon a pályázati eredményesség. Közép- és hosszú távon többek között javasolják, hogy

a hazai kutatási főirányok prioritásainak meghatározásában az Akadémia vegye ki a maga elméleti-szelektáló és gyakorlati-tudományszervezési részét, növekedjen a hazai és a nemzetközi szabadalmak benyújtásának és gyakorlati hasznosításának aránya, valamint alakuljon újjá az MTA elnöke Akadémia Stratégiai Tanácsadó Testülete.

A kutatóhálózattal kapcsolatos beszámolókat a Közgyűlés elfogadta.

A Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság beszámolója

A tizenhárom tagú bizottság szintén a 187. közgyűlés határozata nyomán alakult meg 2017 elején, miután a 2016-os Magyar Tudomány Ünnepe Barnabás Beáta, az MTA főtítkárhelyettese kezdeményezésére kerekasztal-beszélgetést rendeztek *Nők a tudományban* címmel. A testületnek a 188. közgyűlésre benyújtott javaslatai között szerepel egyebek

mellett, hogy az akadémikusválasztás során a nők esetében tekintszen el az MTA a levelező tagságra való többszöri jelöléssel kapcsolatos korlátoztól, és a tudományos osztályok akadémikus tagjai ismerjék meg jobban a számításba jövő női jelöltek szakmai munkáját. A bizottság értékelése szerint a 418 DSc- vagy MTA doktora címmel rendelkező nő között 50–60 olyan van, aki tudományos eredménye alapján az MTA tagja lehetne. Az MTA pályázati rendszereiben nagyobb figyelmet kellene fordítani a női pályázókra (a beszámoló hangsúlyozza, hogy azonos teljesítmény esetén a női pályázók segítéséről van szó), és bizonyos akadémiai kutatói állások meghirdetésénél fel kellene tüntetni, hogy a pályázatok elbírálásánál azonos teljesítmény esetén a női pályázók előnyt élveznek – hangzott el.

A bizottság javasolta, hogy azok a tudományos osztályok, amelyek a levelező tagságra történő jelöléskor a rangsor első vagy második helyére női jelöltet állítottak, a „maradékhegyek” elosztásakor nagyobb eséllyel kapjanak majd levelező tagsági helyeket.

A bizottság javaslatait a Közgyűlés nagy többséggel elfogadta.

Alapszabály- és Ügyrend-módosítás

A 188. közgyűlés több ponton módosította az MTA Alapszabályát és Ügyrendjét. A javas-

latok a külső tagok, a külső köztestületi tagok és a tiszteleti tagok státuszára, a közgyűlési bizottságok póttagjaira, a tudományos osztályok és a Magyar Tudományos Akadémia titkársági adminisztráció kapcsolatára, a szavazások rendjére, a kutatóintézeti főigazgatói és önálló igazgatói pályázatok elbírálására, az akadémikusválasztásra és a Jelölőbizottság felállítására vonatkoztak.

A közgyűlés határozata a CEU-ról

A Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlése javasolja Magyarország kormányának, hogy fogadja el az MTA elnökének közvetítési ajánlatát, és tegye lehetővé a CEU további zavartalan működését.

Több mint hétmillió forint gyűlt össze az Akadémián az erdélyi árváknak, a közgyűlés után a tehetséges magyar fiatalok támogatására indul gyűjtés.

Az MTA társadalmi felelősségvállalása részeként a 187. közgyűlés a jótékonyági gyűjtés céljaként az erdélyi árva vagy félárva, hátrányos helyzetű gyermekek támogatását jelölte meg. E célra 2017. április 21-ig 7 031 051 forint gyűlt össze. A Közgyűlés támogatta a jótékonyági gyűjtésre vonatkozó előterjesztést, amelynek értelmében a 2018. évi közgyűlésig a gyűjtés célja a tehetséges magyar fiatalok támogatása.

MEGVÁLASZTOTTÁK AZ MTA ÚJ VEZETŐIT

A Jelölőbizottság előterjesztését Keviczky László, az MTA rendes tagja, a testület elnöke ismertette a jelenlévőkkel. Az Akadémia huszadik elnökévé nagy többséggel Lovász Lászlót, főtítkárává Török Ádámot, főtítkárhelyettesévé pedig Barnabás Beáta Máriaát választották meg. Az élettudományi alelnök

Freund Tamás, a társadalomtudományi alelnök Vékás Lajos, a természettudományi alelnök pedig – új tisztségviselőként – Bokor József lesz a következő három évben.

A Közgyűlés tagjai ugyancsak döntöttek az MTA választott elnökségi tagjainak személyéről. Az Akadémia legfőbb döntéshozó

testülete a Közgyűlés, két ülése között azonban az Elnökség az Akadémia döntéshozó testülete. Az MTA Elnökségét az elnök, az alelnökök, a tudományos osztályok elnökei, a hazai területi bizottságok elnökeinek egy képviselője, a főtitkár, a főtitkárhelyettes, a Közgyűlés által választott három akadémikus

és a Közgyűlés által választott három nem akadémikus közgyűlési képviselő, továbbá a Közgyűlés által választott három kutatóintézeti igazgató alkotja. Utóbbi három tag közül egy-egy képviseli a matematikát és a természettudományokat, az élettudományokat, valamint a társadalomtudományokat.

A külső Tagok Fórumán adták át az Arany János-díjakat és az Arany János-érmeket.

ARANY JÁNOS-DÍJAT kapott Egyed Emese romániai irodalomtörténész, Lansztyák István szlovákiai nyelvész, Papp Kinga romániai irodalmár és Sebők Szilárd szlovákiai nyelvész.

ARANY JÁNOS-ÉRMET vehetett át Basa Molnár Enikő, aki összehasonlító irodalomtudománnyal foglalkozik, Dávid László villamosmérnök, Deák Ernő történész, Gyenge Csaba gépészmérnök, Gyéresi Árpád gyógyszerész, Selinger Sándor fizikus és Tigyi Gábor gyógyszerkutató.

Interjú

HISZEK A GONDOLKODÁSMÓD ÁTÖRÖKÍTÉSÉBEN...

2017-ben Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja kapta az Akadémiai Aranyérmet

Orvosként végezett.

Miért éppen a kutatói pályát választotta?

Már gyerekkoromban jellemző volt rám, hogy állandóan megkérdeztem, hogy ez, vagy az a dolog miért van.

A legtöbb gyerek megkérdezi...

Ez igaz, de én a mai napig „úgy maradtam”. Gyerekként nagyon idegesítettem a felnőtteket, emlékszem, azt mondták, tolakodom, kellemetlenkedem az állandó kérdezősködéssel. De én egész életemben kellemetlenkedtem, és ezt teszem ma is. Mindig felteszem a kérdéseket, hogy ennek vagy annak a jelenségnek mi az oka, és hogyan lehetne befolyásolni. Azt hiszem, ez egy kutatói attitűd.

Orvosi tanulmányaimat Pécsen, majd Budapesten végeztem. Kutatásaimat 1961-ben a hazai farmakológiai kutatások egyik úttörő egyéniségének, Issekutz Béla akadémikusnak az intézetében – Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet – kezdtem, aki azt mondta: „foglalkozz az emberi agy különböző betegségeinek gyógyszerelésével. Olyan keveset tudunk arról, hogy milyen szerekekkel lehet az agy működését befolyásol-

ni!” Megfogadtam Issekutz tanácsát, és így valóban olyan területen dolgozhattam, ami akkor még gyerekcipőben járt. Issekutzot 1962-től Knoll József akadémikus követte az intézet élén, így továbbra is olyan helyen voltam, ahol mindent meg lehetett valósítani, és ahol óriási szabadság volt. Gondolatilag is szabadság volt, ellent lehetett mondani bárkinek, de kutatni is pompásan lehetett, mert műszerezettség szempontjából is jól voltunk elerestve. Érdekeségként mesélem el, hogy a vasfüggöny mögött voltunk ugyan, de nagyon sok külföldi eljött Budapestre, mert a keletnémetek itt találkoztak a nyugatnémetekkel, és orosz tudósokkal csak itt lehetett megismerkedni. Ausztrál, amerikai, angol, francia kutatók utaztak ide, hogy lássák, egyáltalán milyen kutatási területekkel foglalkoznak a vasfüggöny mögött. A levelezéssel történő információszerzésnek is nagy szerepe volt, mert nagyon nehezen jutottunk például folyóiratokhoz. Ugyanakkor ösztöndíjakkal elmehettünk külföldi laboratóriumokba, de család nélkül. Amikor a világhírű Sir William Paton laboratóriumába kerültem az Oxfordi Egyetem Gyógyszertani Intézetébe, a családom itthon maradt túszként.